

Процесуальні особливості розгляду кредитних спорів

Андрій Фортуненко, старший юрист, адвокат

Зустрічне забезпечення та забезпечення судових витрат

- **Зустрічне забезпечення:** перевага чи перешкода для кредитора?
- **Забезпечення судових витрат:** засіб захисту від необґрунтованих позовів знайдено?
- **Кредитори-нерезиденти:** які процесуальні сюрпризи можуть спіткати іноземців?

Зустрічне забезпечення: право чи обов'язок суду?

141(1) ГПК: Суд **може** вимагати від особи, яка звернулася із заявою про забезпечення позову, забезпечити відшкодування можливих збитків відповідача

АЛЕ

139(1)(6) ГПК: Заява про забезпечення позову подається в письмовій формі, підписується заявником і **повинна містити пропозиції заявника щодо зустрічного забезпечення**

Зустрічне забезпечення: право чи обов'язок суду?

Ухвала КЦС ВС від 27 червня 2018 року, справа № 653/1087/17

Аргументи касаційної скарги: у заяві про забезпечення позову **не зазначено пропозиції заявника щодо зустрічного забезпечення**, тому суд першої інстанції мав повернути таку заяву.

Позиція ВС: застосування зустрічного забезпечення **є правом суду**, суд першої інстанції, з висновком якого погодився апеляційний суд, зробив обґрунтований висновок про наявність передбачених законом підстав для застосування заходів забезпечення позову.

Зустрічне забезпечення: право чи обов'язок суду?

Постанова КГС ВС від 17 жовтня 2018 року, справа № 904/2351/18

Аргументи касаційної скарги: суд не врахував, що форма та зміст заяви не відповідає ст. 139 ГПК України, зокрема, **не містить пропозицій заявника щодо зустрічного забезпечення** та не повернув її як цього вимагають приписи п. 7 ст. 140 ГПК України

Позиція ВС: судом апеляційної інстанції досліджено та встановлено, в заяві про забезпечення позову **наведені мотиви про відсутність підстав для зустрічного забезпечення**, а відповідач не позбавлений права звернутись з заявою до суду про зустрічне забезпечення

Зустрічне забезпечення та нерезиденти

154(2) ЦПК: Суд зобов'язаний
застосовувати зустрічне забезпечення,
якщо позивач **не має місцезнаходження на**
території України та майна, що
знаходиться на території України, в
розмірі, достатньому для відшкодування
можливих збитків відповідача

Зустрічне забезпечення та нерезиденти

Постанова КЦС ВС від 10 квітня 2019 року, справа № 753/2380/18-Ц

Позивач **не має** ні зареєстрованого в установленому законом порядку **місця проживання** (перебування) на території України, ні наявного на території України **майна** у розмірі, достатньому для відшкодування можливих збитків відповідача.

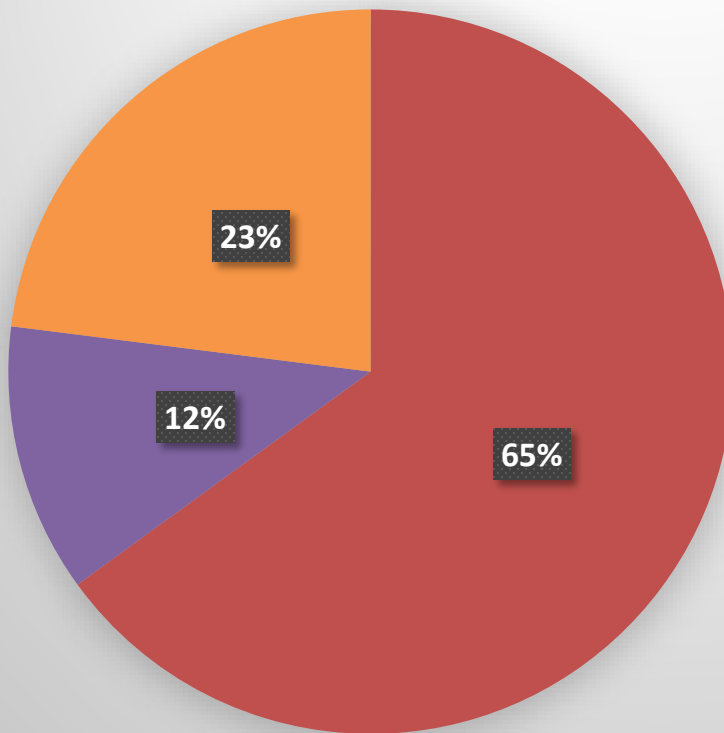
За таких обставин та приписів процесуального закону **застосування зустрічного забезпечення у цій справі є обов'язковим.**

Між тим, задовольняючи заяву Позивача у повному обсязі та накладаючи арешт на майно Відповідача, суд апеляційної інстанції не застосував зустрічне забезпечення, чим допустив **порушення вимог процесуального закону.**

Зустрічне забезпечення: статистика застосування

Як господарські суди визначають розмір зустрічного забезпечення?

- Зустрічне забезпечення = 100% вартості майна / ціни позову
- Зустрічне забезпечення = понад 50% вартості майна / ціни позову
- Зустрічне забезпечення = менше 10% вартості майна / ціни позову

Забезпечення судових витрат

125(4) ГПК: Як захід забезпечення судових витрат суд з урахуванням конкретних обставин справи має право, за клопотанням відповідача, зобов'язати позивача внести на депозитний рахунок суду грошову суму, якщо:

- позов має ознаки **завідомо безпідставного** або інші ознаки зловживання правом на позов; або
- позивач **не має місцезнаходження** на території України **та майна**, що знаходиться на території України, в розмірі, достатньому для відшкодування судових витрат відповідача у випадку відмови у позові

Забезпечення судових витрат: **на користь кредитора**

Господарський суд Закарпатської області

Ухвала від 27 серпня 2018 року, справа № 907/336/18

Суть спору: Позивач звернувся до відповідача з позовом про **визнання недійсним іпотечного договору**, посиляючись на порушення вимог чинного законодавства щодо встановлення належного сторонам обсягу правоздатності та дієздатності при укладенні оспорюваного правочину

Забезпечення судових витрат: встановлено строк для позивача для внесення на депозитний рахунок суду **6000 євро** для забезпечення можливого відшкодування майбутніх витрат відповідача на професійну правничу допомогу

Результат: позов залишено **без розгляду**

Забезпечення судових витрат: **на користь боржника**

Черкаський районний суд Черкаської області
Ухвала від 11 липня 2018 року, справа 707/396/17

Суть спору: Банк звернувся до суду із позовом до фізичної особи про стягнення заборгованості у розмірі **11504,58 дол. США**

Забезпечення судових витрат: Зобов'язати позивача внести на депозитний рахунок Черкаського районного суду Черкаської області на протязі 20 днів з дня отримання ухвали суду грошову суму в розмірі **29255 грн.**

Результат: позов залишено **без розгляду** (у подальшому ухвалу скасовано)

Забезпечення судових витрат: нерезиденти

Неоднозначна судова практика

ПОЗИЦІЯ СУДУ	РІШЕННЯ
➤ Факту відсутності місцезнаходження в Україні достатньо для забезпечення	<i>Ухвала Господарського суду м. Києва у справі № 910/5200/18 від 20.06.2018 року; Ухвала Херсонського міського суду Херсонської області у справі № 766/18316/17 від 19.04.2018 року</i>
➤ Для забезпечення необхідно довести і відсутність місцезнаходження в Україні, і відсутність майна	<i>Ухвала Чернівецького районного суду Вінницької області у справі № 150/84/18 від 24.05.2018 року</i>
➤ Достатньо довести відсутність тільки нерухомого майна	<i>Ухвала Луцького міськрайонного суду Волинської області у справі № 161/19912/17 від 24.07.2018 року</i>
➤ Необхідно довести відсутність будь-якого майна	<i>Ухвала Господарського суду м. Києва у справі № 910/23396/17 від 20.03.2018 року</i>

Відсутність валютних рахунків судів: що робити нерезиденту?

- **Альтернативні** види зустрічного забезпечення (порука, гарантія)
- **Відкриття рахунку** нерезидента в Україні заздалегідь
- Оплата **юридичним радником** з подальшим відшкодуванням
- Доведення **наявності майна** (дебіторська заборгованість?)

Дякуємо за увагу!

вул. Володимирська 38, 4 поверх
01030, Київ, Україна
Тел./факс: +380 44 591-3355

www.avellum.com

